

Mgr Paweł Superat

nr albumu 7089

Streszczenie rozprawy doktorskiej

MARSYLIUSZA Z INGHEN *QUAESTIONES SUPER QUATTUOR LIBROS „SENTENTIARUM”*

PETRI LOMBARDI (LIBER II, QUAESTIONES VIII-X).

EDYCJA KRYTYCZNA OPATRZONA WSTĘPEM I KOMENTARZAMI

Promotor rozprawy: **Prof. Dr hab. Hanna Wojtczak**

Promotor pomocniczy: **Dr Maciej Stanek**

Przedmiotem niniejszej pracy są kwestie 8-10 komentarza Marsyliusza z Inghen (ok. 1342-1396) do *Sentencji* Piotra Lombarda. Celem jej jest udostępnienie tych kwestii do dalszych badań oraz ich wstępna analiza historyczno-filozoficzna poprzez opracowanie edycji krytycznej wraz z komentarzami i wstępem.

Prezentowana rozprawa podzielona została na dwie części – edycję krytyczną kwestii Marsyliusza oraz poprzedzający ją wstęp edytorski zawierający rozdziały dotyczące autora i jego dzieła oraz tradycji przekazu wydawanego komentarza.

Część poświęcona autorowi i jego dziełu składa się z czterech rozdziałów. W pierwszym przedstawiono życie i twórczość Marsyliusza na tle historycznym. Zgodnie ze współczesnymi postulatami metodologicznymi osadzono je w szerszym, ogólnohistorycznym kontekście, co stanowi swoiste *novum* w literaturze przedmiotu. Rozdział drugi poświęcono komentarzowi Marsyliusza do *Sentencji*. Opisano w nim studia teologiczne Marsyliusza, których zwieńczenie stanowił jego komentarz, zawarto tam też informacje o czasie powstania omawianego dzieła, cechach wyróżniających go na tle innych komentarzy owych czasów oraz poruszanej w drugiej księdze komentarza tematyce. Tematyce kwestii 8-10 drugiej księgi komentarza Marsyliusza, poświęcono rozdział trzeci. Dotyczy on koncepcji stworzenia świata materialnego. Przedstawiono tam analizę historyczno-filozoficzną zagadnienia materii, zagadnienie światła oraz modelu wszechświata. W rozdziale czwartym przedstawiono najistotniejsze źródła, które jawnie lub milcząco wykorzystywał Marsyliusz w badanych kwestiach. Podzielono je na dwie grupy: cytaty z autorytetów oraz źródła doktrynalne.

Rozdziałów poświęconych tradycji przekazu jest pięć. W pierwszym opisano czas i miejsce powstania zachowanych kopii zawierających wydawane dzieło. Drugi poświęcony

jest krytyce tych przekazów, przedstawieniu zależności między nimi; uzasadniono w nim także wybór podstawy edycji. W rozdziale trzecim przedstawiono zasady przyjęte podczas przygotowywania edycji krytycznej wydawanego tekstu. Czwarty rozdział zawiera formalny opis rękopisów sporządzony zgodnie z przyjętymi standardami w języku łacińskim. W piątym rozdziale zawarto wykaz skrótów i symboli zastosowanych w edycji.

Druga część niniejszej pracy zawiera edycję krytyczną kwestii 8-10 drugiej księgi komentarza Marsyliusza z Inghen do *Sentencji* Piotra Lombarda. W celu jej sporządzenia korzystano z rękopisów: trzech w przypadku kwestii 8-9, czterech w kwestii 10, a także ze starodruku. Edycję opatrzono dwoma aparatami: filologicznym wskazującym różnice między przekazami oraz historyczno-literackim zawierającym identyfikację cytatów oraz źródeł doktrynalnych, z których mógł czerpać Marsyliusz. W tym drugim aparacie zawarto także odedytorskie komentarze o charakterze historyczno-filozoficznym. Dotyczą one poruszanych w wydawanym dziele zagadnień umieszczając je w szerszym kontekście filozofii średniowiecza, odnoszą się także do metody Marsyliusza ukazując i komentując sposób wykorzystywania (lub ignorowania) przez niego zidentyfikowanego dzieła lub autora.

Prezentowana praca powstała w efekcie realizacji przeze mnie projektu badawczego w ramach konkursu Preludium 14 (projekt nr 2017/27/N/HS1/02492) finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki, zatytułowanego *Koncepcja stworzenia świata materialnego w kwestiach 8-10 drugiej księgi komentarza Marsyliusza z Inghen do "Sentencji" Piotra Lombarda wraz z ich edycją krytyczną*.